

ESSEK

tagabb bett-
0 lej. Allást-
rdetások díja
y továbbcsúnt
ál hírek díja

ztviselő két kez-
mellé keres hé-
mi tudó, román,
nemet nyelvet is
nót. Ajánkozás
ények megjelö-
thon" jelgére a
3198

szobából álló
Minorita-uccá-
nak vagy mű-
kt. 1-re olcsón
Cím: Kadima-

ris pergetésit
bádögödében
szállit 400 lei
enében az „Al-
prezentanta de
apiculturilor,
Andrei Mure-
3201

en butorozott
ai parkettes
belvárosban
a használatl
y két fiatal
y kosztal is,
sen íródnak
mmalra. Cím a
dóban.

gyors- és
nót keres
önyvkereske-
Cluj.

közel 2 szo-
lának keres
önyvkereske-
Cluj

Cluj

skedés
No. 37.

ÉS ZET

Fáray Ferenczel.
r: 38.)
s helyárrakkal.

r szerződött tag
Aladárrel. Napi
adányi! (Olcsó

Horváth-lány.
ndes helyárrak-

y. (Uj szerep-
k föllépésével.
ház Aladárrel.
: 43.)
ende Klárral,
Napi bérlet 8.

ó hajt,
megkap-
ly J.
15. szám

Szerkesztőség, kiadó-
nyvatat és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baro-
1. Pap (Brassai-utca)

Telefon:
Szerk. és kiadóhivat.
9-77

szám ára
nyvatat és vidéke-
nyvatatban is

Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
i. Disztér 2. II. 8.

KELET

ESZDŐ-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	32
Egy hónapra	11

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40.-
Egyes szám	3.-

1927 október 1 Szombat

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 22. szám

5888 Tisri 5

Dilemmák és kérdőjelek

Külpolitikai figyelő

A francia külpolitika korifeusai, akarva, nem akarva, a mesebeli hős szerepére vállalkoztak, aki, hogy elnyerhesse a tündérkirály leányának boldogító kezeit, három emberfeletti csodát kellett végrehajtania. A mesebeli hősnek, ugylátszik, megérte a csodák végrehajtása a mindig problémátikus értékű tündérkisasszony kezét: kérdés azonban, hogy a francia politikuskokban lesz-e elég romantika és könnyedség ahhoz, hogy a tündéri kézért és vagyonért, amelyet ezuttal a békebeli orosz adósságok reprezentálnak, végrehajtsa azokat a feltételeket, amelyeket az oroszok előírnak az üdvözítő aranyak fejében.

Kétségtelen, hogy a francia külpolitika matadorjainak e pillanatban egyáltalán nem irigyléreméltó a helyzetük. Míg egyfelől a pénzhez rentier, a tőkés kispolgárság harpagon szenvedélyével álmodozik a visszaguruló rubelekről, amelyeket annak idején jó kamat fejében adott kölcsön a cári Oroszországnak, másfelől az orosz feltételek olyan eszközöket akarnak kicsavarni a polgári Franciaország kezéből, amelyeknek akceptálása, főleg katonai értelemben, mélyen megrendítené a francia imperializmus féltve őrzött presztizsét. Oroszország ugyanis — többek között — a legszigorubb semlegességet kéri Franciaország részéről a maga számára biztosítani, abban az esetben, ha bármilyen más állammal háboruba keverednék, ami a gyakorlatban azt jelentené, hogy egy nagyon is aktuális orosz-angol mérkőzés esetén Franciaország nem állhatna Anglia oldalán, mint Lengyelország és Csehszlovákia, teljesen izoláltan maradnának egy orosz háború esetén.

Már pedig nyilvánvaló, hogy az Oroszország által felvetett követeléseknek nagyon is súlyos természetű háttérük van: Oroszországnak az a nem is nagyon leplezett szándéka, hogy alkalomadtán beleavatkozzék a szomszédos kisállamok belügyeibe s a szovjet-imperializmus zászlóit meghordozza ezen összetiport kisállamok romjain. Franciaország pedig e bekövetkező eseményeknek ódiáját nem vállalhatja, annál is inkább nem, mert saját határain belül is halálos küzdelmet folytat az egyre agresszívabb kommunista hatalmi törekvések ellen. Viszont — s ez a dilemma lényege — a francia kispolgár, minden hazafisága s minden félelme ellenére a kommuizmustól, nem tudja mindaddig nyugodtan álomra hajtani fejét, amíg a cári Oroszországba gurult rubelek vissza nem sompolyognak dagadt zsebébe s meg nem javítják pocakrekordját, amely a háborús éveken és a háborús évek után a nemzetközi versenyben kissé hátramaradt. Valóban a francia politikuskok nagy dilemmában vannak, helyzetük nem irigyléreméltó, mert egyfelől a kispolgár szeme tapad rájuk kérő és könyörgő tekintettel, másfelől John Bull komor pillantása, mely ködös és fagyasztó, mint London homálya s az angol géniusz fagyasztó hidegséggel telített szelleme.

A francia dilemma mellé Magyarország egy csomó kérdőjelet biggyesztett a kíváncskodó politikuskok, szeptikusok és történetbuvárok gondolatai után. A kérdőjelek aktualitását a Paleologue-affér teremtette meg, azzal a jegyzékkel, amelyet az 1920-iki magyar kormány állítólag nem kapott meg, de állítólag mégis megkapott. Az egész ügy tegnap még rendkívül homályos volt s a leghetétlenebb kombinációkra adott alkalmat, ami nem is csoda, hiszen tegnap még nem ismertük a Paleologue-jegyzék teljes szövegét. Mára azután a tegnapi

még zavaros jellegű kérdőjelek egyszerre a székszis kérdőjeleivé alakultak át s bár a kérdőjelek nem tűntek el, mégis egészen pozitíven tudjuk, hogy miről van szó. Az, hogy Paleologue kormánya nevében területi engedményeket ajánlott fel az akkori Magyarországnak, ma már nem aktuális s így nem is nagyon érdekeltő. Befejezett tények előtt állunk, amelyeket sem nem illő, sem nem praktikus dolog feszegetni. Ami részünkre még ma is érdekes az egykori francia követ jegyzékéből: azok a feltételek, amelyek mellett a francia kormány ezeket az engedményeket megtette volna. Ezek a feltételek: általános politikai amnesztia, a kurzuskormányzattal likvidálása és helyette egy demokratikus éra megteremtése, stb. stb. voltak és ezekből a satöbbiekből egyszerre világossá lesz előttünk, hogy az akkori magyar kormány miért nem kapta meg Paleologue jegyzékét. És megértjük azt is, hogy a magyar közvéleményben miért vet olyan nagy hullámot a Paleologue-ügy, miért burkolóznak titokzatos hallgatásba és dodona kijelentésekkel miért élnak az akkori idők vezető politikuskai, mint Simonyi-Semadam és Praznovszky, volt követ.

Anglia fáradhatatlan. Az elmúlt év külpolitikai sikertelenségei, a szovjetellenes front meg-

alkotásának hiábavalósága egyre inkább kényszerítik arra, hogy más tereken biztosítsa hatalmi pozícióit s még ki nem aknázott politikai eshetőségekkel bástyázza körül jól felfogott érdekeit. Ezen manőverei során most egy földközi-tengeri antant megalkotásának gondolatáig jutott el, amely minden bizonytal sikerülne is fog neki, mert ismert okosságával olyan államokat próbál belevonni hatalmi szférájába, amelyek egész szellemi, kulturális és politikai adottságuknál fogva e pillanatban szinte presztizsátlanok s amelyek megfelelő konc fejében szívesen sűtkéreznek az angol presztizs napsugara alatt. Spanyolországról, a fascista Olaszországról s az operett-forradalmak megrendezésében nagy jártasságra szert tett Görögországról van szó, mely államok belső szociális nyugtalanságaikat és politikai láztüneteiket szívesen gyógyítgatják gyarmati kalandokkal, imperiálista csinadrattakkal és presztizs kirándulásokkal. Mindez a brit lobogó védelme alatt a konszolidációnak némi látszatával lesz fémjelvezve s Anglia jól tudja, hogy e fémjelzés fejében ő csak jól járhat, kitűnő üzletekre tehet szert, hiszen bármelyik pillanatban mozgósíthatja a három államok bármelyikét veszélyeztetett érdekeinek védelmére. Amelyek pedig nagyon számosak. (s.)

Anglia nagy idegességgel figyel az orosz-francia tárgyalásokat

Az oroszok feltételei

London, szept. 30. A „Daily Telegraph” diplomáciai tudósítója a francia-orosz tárgyalásokról, melyek a napokban kezdődtek el konkrét formában, hosszabb cikkben számol be. A tárgyalások alapját az orosz cári adósságok visszafizetésére irányuló javaslatok képezik, amelyeknek ellenében Oroszország három feltételt állított fel a francia kormánnyal szemben. A megkötendő semlegességi szerződés szerint Franciaország köteles volna a legszigorubb semlegességet tanúsítani minden háborúban, mely Oroszország és egy másik állam között kitör, kivéve, ha orosz-lengyel háborúról van szó. Franciaországnak formálisan is el kell is-

mernie a jelenlegi orosz határokat és kötelező ígéretet kell tennie arra nézve, hogy Oroszországgal szemben mindeanemű megtorló rendszabálytól, mint a blokádnak és a bojkottnak tartózkodni fog. Szó van arról is, hogy egy vegyes francia-orosz egyeztető bizottságot alakítsanak a vitás kérdések eldöntésére. Angol részről a francia-orosz tárgyalásokat nagy idegességgel és idegenkedéssel figyelik. Páris, szept. 30. Az „Agence Radio” értesítése szerint Herbette újra figyelmeztette Csicserint arra a legutóbbi közlésre, melyben Rakovszki visszahívásának fontosságát hangsúlyozta.

Nagy pompával ülik meg Hindenburg 80. születésnapját

(Berlin, szept. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hindenburg elnök 80. születésnapjának programját most már véglegesen megállapították. Vasárnap délelben a berlini Stadionban 40.000 berlini iskolásgyermek ünnepli az elnököt. Az elnöki palotától a Stadionhoz vezető 10 kilométeres útvonalon a különbözőbbnél különbözőbb szervezetek állanak sorfalat. Szombaton, október 1-én az elnök a Hindenburg-bizottságot fogadja, amely jelentést tesz a hadiözvegyek és hadiárvaik segélyezésére alapított Hindenburg-alap bevételeiről és a bevételek felosztásáról. Az elnök ezután a volt frontharcosok szövetségének deputációját fogadja.

— mint ismeretes — nagyszabású amnesztia van készülben. Az esti lapok értesülése szerint, az amnesztia elsősorban azokra fog kiterjedni, akiket az 1923. évi középnevelési és hamburgi zavargásokban való részvétel miatt ítétek hosszabb börtönbüntetésre. Amnesztiaiban fognak részesülni többek között Max Hölz is, akit annak idején életfogytiglani fegyházra ítétek. Az amnesztia-rendelet úgy a jobb-, mint a baloldali szélsőséges elemekre kiterjed. Hogy hányan kapnak amnesztiát, egyelőre még meglehetősen bizonytalan. A lapok szerint a kegyelemben részesültek száma 80 és 200 között fog mozogni.

A francia minisztertanács programja.

Párisból jelentik: Rambouilletben ma délelőtt összeült a francia minisztertanács Doumergue elnökletével. Briand ismertette a genfi konferencia eredményeit, majd Bokanovszki a francia-amerikai vámtárgyalásokról referált. A minisztertanács 6 hónapra megújította Steeg marokkói megbízását, azután pedig az orosz tárgyalásokkal foglalkozott, anélkül, hogy ebben az ügyben kommunikét adtak volna ki.

A touloni tengerészeti laktanya fogházában a kommunista foglyok fellázkodtak és kitörtek cellájukból

Páris, szeptember 30. A touloni tengerészeti laktanya fogházában tegnap este a foglyok fellázkodtak és miután cellájuk ajtajait és ablakait bevették, kiszabadultak cellájukból. Közben az Internationalét énekelve, Marty kommunista képviselőt éljenezték. A kivonult csendőrsőgek és tengerészcsapatoknak csak nehezen sikerült a lázadást elfojtani, miközben a foglyokat egy másik fogházba kísérték át. A fogház előtt nagy tömeg verődött össze, amely szintén az Internationalét énekelte. A rendőrség puskatussal volt kénytelen szétszórni a tömeget.

Mit követel a közzgazdasági élet az igazságszolgáltatás terén

Az erdélyi Bankszindikátus közgyűlésén előadta dr. Váradi Ödön, nagyváradi ügyvéd

— Befejező közlemény —

A csődtörvényt olyképp kellene reformálni, hogy korlátozza a tömeggondnoki díjat oly módon, hogy az az aktívák bizonyos százalékában volna megállapítandó, továbbá korlátozandó volna olyképpen is, hogy a csődelrendeléshez is legalább 3 hitelező együttes kérelme legyen szükséges. Kimondandó volna, hogy a csődben feljárt kényszerregezés elfogadásához elegendő volna az elismert hitelezők követeléseinek egyszerű többsége és helye volna a csődbeli kényszerregezésnek, ha az adós 25 százalékot ajánlana fel a jelenlegi kötelező 40 százalék helyett. Ezen intézkedésekkel lehetővé válnék, hogy a költségek jelentékeny leszállításával a hitelezők is tényleg juthatnának valamelyes kvótához és lehetővé válna, hogy a csődkevényeket nem használja fel a hitelező sok esetben közönséges terroreszköznek, amely csak arra való, hogy meghurcolja az adóst, vagy tönkretegye, anélkül, hogy abból valami gyakorlati haszna lenne. Kívánatos volna, hogy a kényszerregezési eljárást a kormány újra életbe léptesse, mert az elmúlt évek szomorú tapasztalatai azt bizonyítják, hogy gazdasági válságunkon segítene, ha a kényszerregezési eljárás újból hatályban volna. Ez az eljárás lehetővé tenné, hogy a kereskedő hitelezői követeléseiknek legalább 25-30-40 százalékát megkapják. Lehetővé válnék, hogy engedményeket kapván az adós, bizonyos idő alatt tartozásait rendezni tudja. Utalok arra, hogy külföldön nagyon jól bevált a kényszerregezési eljárás.

Vissza kell állítani a kényszerregezést

Tekintettel arra, hogy minden nagyobb városban jelentékeny számú csőd fordul elő, nyilvánvaló, hogy ha a csődöket a kényszerregezési eljárások pótolnák, ez a hitelezők részére jelentékeny vagyontöbblettel járna, mert míg a csődnél a hitelező teljesen elveszti a pénzét, a kényszerregezési eljárásba jutott kereskedőknél követelésének egy tekintélyes részét viszontláthatná. E szempontok alapján teszem a következő indítványt:

„Tekintettel a csődtörvény elavult intézkedésére, szükséges volna a csődtörvényne modern elvek szerinti megfelelő módosít és ezzel kapcsolatosan a kényszerregezési eljárás újbóli bevezetésére megfelelő módosítások mellett. Ennek folytán felkérendő volna az igazságügyi kormány ezen intézkedés megtételére“.

A közzgazdasági életnek jelentékeny kárára szolgál az a késedelmeskedés is, amely a részvénytársaságok működési engedélyeinek és alap-

tőkeemelési engedélyeinek megadásánál mutatkozik. E késedelmeskedés oka az, hogy egy működési engedélyeket, mint az alaptőke emeléseket a Bukarestben működő Comisia Speciala adja meg. Ha figyelembe vesszük, hogy országunkban több ezer részvénytársaság működik és ha figyelembe vesszük, hogy évenként hány új és új részvénytársaság alakul meg, kétségtelen, hogy ezen óriási számú ügygel a Comisia Speciala nagyon el van foglalva és így ezen ügyek elintézésére csak hosszú hónapok múlva kerülhet a sor.

A működési és alaptőkeemelési engedélyek

Pedig nagyon kívánatos volna, hogy egy új részvénytársaság minél hamarabb kezdhesse meg működését, vagy pedig, hogy az alaptőkeemelést mielőbb megtörténhessék. Ugy az új részvénytársaság, mint az alaptőkeemelést új vagyoni erők bevonulását jelenti. A közzgazdasági életben egy-egy új részvénytársaság új munkaalkalmat nyújt, új tisztviselőket, új munkások kapnak alkalmazást és ezen új vállalatok révén újabb kereseti alkalmak kínálkoznak. Meg kellene ragadni az alkalmat, hogy minél több részvénytársaság alakuljon és hogy minél több legyen az alaptőkeemelések és így minél több tőke torogjon. A Comisia Speciala csak időközönként tart gyűlést, amikor is csak kevés számú ügyet intézhet el az ott felgyülemlt rengeteg ügyből. Nincs értelme annak, hogy ezek Bukarestben legyenek koncentrálna, amikor a cégbiróság, amely minden egyes törvényszék területén működik, nagyon alkalmas volna arra, hogy minden egyes kérvényről megvizsgálja, mennyiben felelnek meg ezek az előírt kívánalmaknak. Nevezetesen az, hogy az igazgatók és a felügyelők többsége román állampolgár legyen, hogy a nemzeti szempontok érvényesítve legyenek stb.

Törvényt kellene hozni, amely taxative felsorolja, hogy mi szükséges az alaptőkeemeléshöz és a működési engedélyhez és azután kimondaná a törvényt, hogy mihelyt valamely alakuló részvénytársaság e feltételnek megfelelő, vagy valamelyik alaptőkeemelést az előírtak szerint történik, azt a törvényszéki bíróság tartozik bejegyezni. A törvényszék a szükséges feltételek betartását teljes mértékben tudja ellenőrizni és így feleslegessé válnék a Comisia Speciala ebbeli működése, melynek úgy is sok nagyobb, fontosabb feladata van, megszűnnék az ezek miatti lótas futás, a sok idővesztés. E célból javaslom a következő:

„Kérje fel az Erdélyi Bankszindikátus a kormányt, hogy egy törvényt hozzon, amely szabatosan megállapítja, milyen feltételek szükségesek egy részvénytársaság cégbejegyzéséhez és az alaptőkeemeléshöz és ezeknek elintézésére a törvényszékek, mint cégbiróságok hatáskörébe tartozzék“.

Fontos állami érdek, hogy az igazságszolgáltatás gyors legyen, amit csakis megfelelő bírói létszámszükséglettel. Minél jobban működnek az igazságszolgáltatás szervei, minél tökéletesebbé válik a jogszolgáltatás, annál jobban fejlődik az ország és annál inkább haladhat a boldogulás útján. Aki a közzgazdaság bajain segít, az ország bajain is segít és így az Erdélyi Bank szindikátus kötelezettségét teljesíti, amikor a mutatkozó hiányok orvoslására felhívja a kormány figyelmét.

(Tégye.)

Mottó:
**Zongoravétel
bízalom dolga**

Legnagyobb garancia erre az 53 év óta
fennálló

Triska I. cég

kitűnő hirneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmárka vezérképviselete. — Zongorák kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. Cluj, Str. Saguna 14. Telefonszám 4-19.

Mindenütt kaphatók:

és
HERKULES dupla maláta

URSUS-Extra világos

kolozsvári
sörkülönlegességek!

URSUS-CZELL sörfőzde,
Kolozsvár (Monostor)

„His Masters Voice“ művész és

héber (Rosenblatt)

lemez

óriási

D á v .

hangszerkészítőnél - Cluj (Kolozsvár)
Str. Memorandului 12.

Legjobb a

Béldi - kézfínomító

Puhít, fehérit, finomít. — Kapható mindenütt.

Főraktár:

EMKE - dragueria

Cluj (Kolozsvár)

Olasz P

Ha humoros nek most egy az antiszemita újságok kétszírűk és amikor Amikor antiszemitizmuson még találok cikre. Mert korba, hogy legritkább antiszemitanak ben bizonyára ki kell tartani

A tipikus antiszemita neti és muló j szódikus lelkek sorolhatunk Chamberlain, a tizmus megalapításukat. Történetirő nyitizmus sajná aki az első megalapította, antiszemita p lefordította Jo nyit bevallása néhány évvel teket irtak, le nek ajánlják. zsidó népnek. vegyünk, itt nappal ezelőtt nyilvánossága pedig valóság gáról az antisz

Ebbe a dis társaságba mos tatott. Olasz p cos jezsuita sz zából ki-kirocc és legbrutálisab az erdélyi ma. Az általa hirtel legközönségesek voltak. Ami ro gazdag arzenál felszerelte mag

Különösen irodalmi és gatta meglepő harcra készséggel titak sem. Be legutóbbi Aver kismértékben ménye volt, ho képviselő is be páter állítólag lebb állanak a hirdető cuzistá. Lehet azonban, nem tette, csak az, hogy a pát ban nagyon is den kétségen f nyörüségét talál ifjakat zsidó annyira, hogy háborodtak fel vádjai ellen.

Néhány hó magáról. Már e volt az örökké jezsuitával kap a hosszú hallgá tért. A megtér séges, de megte számában Olasz amelyben bejel jövőben teljese jából.

— A lelkiis a páter. A serd és a szélsőséges vetik magukat, kelnének a ké élő zsidósággal. A páternek fiuk valóban kö szeti propagand egyébként nem

Olasz páter megtérése

Ha humorista lennék, joggal megkockáztatnék most egy szellemességet. Azt mondanám, az antiszemita olyan, mint egy újságíró. Az újságíró kétszer kelt szenzációt: amikor megírja és amikor megcáfolja. Az antiszemita is. Amikor antiszemita lesz s amikor megtér és visszavon mindent. Azt hiszem, az aforizma még találóbb az antiszemitára, mint az újságíróra. Mert míg újságíróknál előfordul héberkorba, hogy elmarad a cáfolat, addig csak a legkritikább antiszemita marad meg élete végéig antiszemitanak. Aki megmarad, annak időközben bizonyára kenyerévé válik, amely mellett ki kell tartania.

A tipikus tünet rendszerint az, hogy a harcos antiszemita az egyénéknél csak átmeneti és muló jelenség, amely ingadozó és rap-szódikus lelkekből fakad. Klasszikus példákat sorolhatunk fel ennek igazolására. *Rohling* és *Chamberlain*, a modern tudományos antiszemita megalapítói, életük alkonyán belátták tévedésüket. *Treitske*, a híres német antiszemita történetíró nyíltan bevallotta, hogy az antiszemita tudomány sajálatos eltévelyedés. *Istóczy Győző*, aki az első magyar antiszemita politikai pártot megalapította, később teljesen felhagyott az antiszemita propagandával és élete vége felé lefordította *Josefus Flaviust*, ami megtéréseinek nyílt bevallása volt. A *Tharaud*-fivérek, akik néhány évvel ezelőtt még antiszemita pamfletteket írtak, legújabb könyvüket *Ujvári Péter*-nek ajánlják. Ez a könyv valóságos dicsérete a zsidó népeknek. És hogy egész közeli példákat vegyünk, itt van *Ford*, aki csak néhány hónappal ezelőtt meakulázott az egész világ nyilvánossága előtt. A szertelen *Szabó Dezső* pedig valóságos kálváriajárással mosta le magáról az antiszemitizmus bélyegét.

Ebbe a diszes és mindenképpen megtisztelő társaságba most egy erdélyi jelölt is bekapogtatott. Olasz páterrel van szó, a fiatal és harcos jezsuita szerzetesről, aki szatmári rendházából ki-kiruccanva, évek óta a leghévesebb és legbrutálisabb antiszemita propagandát üzte az erdélyi magyar katolikus ifjúság körében. Az általa hirdett lelki gyakorlatok mindig a legközönségesebb zsidó-gyalázások színhelyei voltak. Ami rozsdás fegyver az antiszemitizmus gazdag arzenáljában található volt, azzal mind felszerelte magát a buzgó páter.

Különösen az erdélyi sajtóviszonyokat, az irodalmi és művészeti problémákat boncolgatta meglepő naivitással, de annál tüzezebb harcra készséggel. De nem vetette meg a politikát sem. Beavatottak azt mondják, hogy a legutóbbi Averescu-féle választások idején nem kismértékben Olasz páter befolyásának eredménye volt, hogy Szatmármegyéből egy cuzista képviselő is bejutott a parlamentbe. Akkor a páter állítólag kijelentette, hogy hozzá közelebb állanak a kombattáns antiszemitizmust hirdető cuzisták, mint a magyar párt érdekei. Lehet azonban, hogy ezt a kijelentést a páter nem tette, csak ellenfelei adták a szájába. De az, hogy a páter harcomdorbán és lelkivilágban nagyon is közel állott a cuzistákhoz, minden kétségen felül áll. Valósággal perverz gyönyörűséget talált benne, hogy a magyar tanulóifjakat zsidó diáktársaik ellen uszítsa, olyanira, hogy sokszor maguk ezek az ifjak háborodtak fel és tiltakoztak a páter förtelmes vádjai ellen.

Néhány hónap óta a páter nem hallatott magáról. Már ez egymagában feltűnő és gyanús volt az örökké mozgékony és fórumon szereplő jezsuitával kapcsolatban. Ma végre megkaptuk a hosszú hallgatás magyarázatát. A páter megtért. A megtérés csak részleges ugyan és külsőséges, de megtérés. A „Keleti Újság” ma reggeli számában Olasz páter nyilatkozatot tett közzé, amelyben bejelentette, hogy a zsidókérdést a jövőben teljesen ki akarja kapcsolni programjából.

— A lelkiismeretem diktálja ezt, — mondja a páter. A serdülő fiúk igen könnyen félreértik és a szélsőséges, olcsó antiszemitizmus karjaiba vetik magukat, ahelyett, hogy nemes versenyre kelnének a kétezer év óta kisebbségi sorsban élő zsidósággal.

A páternek teljesen igaza van. A serdülő fiúk valóban könnyen félreértik az ilyen természetű propagandát. A páter propagandáját egyébként nem is kellett félreérteni. Nagyon is

egyértelmű volt az. Épen azt a szélsőséges és olcsó antiszemitizmust hirdette, amelytől most óvni akarja az ifjúságot.

A magunk részéről igaz elégtétellel regisztráljuk a páter megtérést, annak ellenére, hogy mai nyilatkozatában egy szó említést sem tesz róla, vajjon belátta-e, hogy egész antiszemita ideológiája egy agyrémből táplálkozott és hogy azok a vádak, amelyeket a zsidóság ellen szórt, az igazság és objektivitás egyetlen érintésére összeomlanak. A páter csak külső okokra hivat-

kozik, amikor bejelenti, hogy abbahagyja az antiszemita propagandát. Am mi szerények vagyunk. Ezzel is meg vagyunk elégedve.

Olasz páternek a jövőben alkalma lesz, — minthogy ezután nyilván a „Keleti Újság” hasábjairól fog szólni a közönséghez — hogy teljes nyíltsággal feltárja metamorfózisának indító rugóit. Akkor aztán meglátjuk majd, vajjon igaz és őszinte volt-e a megtérés, vagy pedig csak ügyes taktikai fogás egy újabb — eddig elzárt — tribün meghódítására. (m. e.)

Nyomat sem találják a magyar külügyminisztériumban Paleologue jegyzékének

Semsey grófot Budapestre rendelték, hogy jelentést tegyen az ügyről. Nyilatkozat-özön a pesti lapok hasábjain. Az ügy még mindig homályos és tisztázatlan

(Budapest, szeptember 30. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) A Paleologue jegyzékkel kapcsolatos politikai hullám egyre nagyobb méreteket ölt Magyarországon. Valóságos nyilatkozat özönvíz önti el a politikai lapok hasábjait, melyek azonban korántsem tisztázzák teljesen a homályos ügyet. A mai nap folyamán *Khuen-Héderváry Sándor* gróf külügyi államtitkár nyilatkozott a sajtónak a Paleologue-ügyben. Héderváry szerint a kormányt nagyon meglepte a jegyzék nyilvánosságra való hozatala, nem a benne foglalt tények miatt,

hanem mert a jegyzéknek a külügyminisztériumban nyomat sem találják,

már pedig egy ilyen jegyzéknek nyoma kellene, hogy legyen. Annak idején sem a békeidegáció, sem a külügyminisztérium nem kapta meg a jegyzéket s ezért a jelenlegi kormány nem is tud intézkedni.

— Első sorban be kell várni — mondotta Héderváry — hogy Franciaország hogyan foglal állást. Ismételtlen leszögezem, hogy a jegyzéket nem kaptuk meg. Hogy tisztázódni fog-e a kérdés? Lehetséges. *Simonyi Semadam* említést tett arról, hogy az orosz veszedelem elfogadta a jegyzékben foglaltakat.

Én Simonyi-Semadam nevében nem nyilatkozhatom, azonban tudomásom van arról, hogy helyre fogja igazítani nyilatkozatát, mely arra enged következtetni, hogy a minisztertanács tárgyalta volna a jegyzéket.

Simonyi nyilatkozatának lényeges pontja, hogy nem emlékszik pontosan, vajjon a Paleologue-jegyzékről volt-e szó a minisztertanácson.

Budapest, szeptember 30. Az „Est” illetékes helyéről arról értesül, hogy a külügyminisztériumban a Paleologue-jegyzékkel kapcsolatban most állapítják meg, hogy a jegyzék mikor érkezett Budapestre, illetőleg, hogy egyáltalán megérkezett-e.

Ma Budapestre rendelték *Semsey* grófot, hogy *Walkónak* jelentést tegyen a jegyzék eredetéről. A külügyminisztériumban folytatott kutatások ellenére még azt a jegyzéket sem találták meg, amelyet állítólag 1920 április 15-én készítettek a magyar kormány részére.

Az a vélemény alakult ki, hogy a Paleologue-jegyzék csak bizonyos részleteiben állhat fenn, mert 1920 áprilisában még folyamatban voltak a tárgyalások a francia kormány megbízottjaival, miért is csak később kaphatott volna a magyar kormány ilyen jegyzéket.

A magyar külügyminisztériumban tisztázni akarják, hogyan került a jegyzék nyilvánosságra, valamint intézkednek, hogy a párisi magyar követség megkeresse a francia külügyminisztériumot a jegyzék hitelességének megállapítására.

Budapest, szeptember 30. A sajtó részletesen foglalkozik továbbra is a Paleologue-jegyzékkel. A kérdést igyekeznek minden oldalról meg-

világítani és tisztázni. Az „Uj Nemzedék” érthetőnek mondja, hogy a francia külügyminisztérium letagadja, miszerint a jegyzék egyáltalán létezett volna. Kiemeli, hogy Trianonnak semmi összefüggése nem volt a Paleologue-jegyzékkel, mert a vörös hadsereg offenzívája a Trianont követő hónapokban bontakozott ki és csak augusztus 15-én sikerült Weigand tábornoknak a szovjetsereget megvernie, amikor a magyar segítség már feleslegessé vált.

De hogy a jegyzék semmi körülmények között sem lehetett hatással a békeszerződésre, abból is kiviláglik, hogy a magyar kormány május 7-én megkapta Franciaország ultimátum-szerű felszólítását a békeszerződés elfogadására, holott a jegyzék alig pár nappal azelőtt, április 20-án került a magyar kormány kezébe. Ilyen rövid idő alatt, mikor a jegyzék csak kifejezetten előkészítő irat volt, lehetetlen volt a nagyhorderejű tárgyalás perfektuálása. Hogy magyar részről visszautasítás nem történt, kitűnik *Millebrand* kísérőleveléből, amely nyitva hagyta az utat a határok megváltoztatására.

A közeledést az orosz veszedelem tette rokonzenessé.

Magyarország hajlandó lett volna aktíve résztvenni a bolsevizmus elleni harcban, de a kapcsolódás a szlávbarát francia tábornokok és Csehlovákia tiltakozása miatt is megnehezedett.

Amikor a lengyel fronton a legégetőbb volt a helyzet, közvetlen a varsói csata előtt, *Benes* augusztus 11-ikén sürgőnyt küldött Párisba, hangsúlyozta, hogy a Lengyelország melletti katonai beavatkozás egész Középeurópa tiltakozásával járna.

Magyar külpolitikai körökben is megerősítik, hogy valóban folyt tárgyalás a franciákkal, de sokkal később, május közepétől július végéig, tehát nem valószínű, hogy már április közepén ilyen előrehaladott stádiumot jelző jegyzék érkezhett volna a kormányhoz.

Butor vásárlás bizalom dolga!

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Tg.-Mureş Marosvásárhelyre
és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait. —

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffman zongora és pianinó
gyárak képviselete.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

1 öl tüzifa 950 L.

II. oszt. hasábos 4 m³, tüzelésre kitértően alkalmas. Házhozszállítva.
II. oszt. bük és tölgy felaprítva, házhozszállítva 100 kgr.-ként 79 lei. — I. oszt. bük hasáb és hántottfa ugy aprított, mint ős tételekben a legolcsóbb napi árban kapható **Krausz Viktor**, Str. Chinteu 1-3. Telef. 423

Az utolsó 30 év alatt 80.000 embert öltek meg Macedóniában

A bolgár menekültek bécsi merényletpöre

(Bécs, szeptember 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi büntetőtörvényszék tegnap reggel kilenc órakor kezdte meg Rosev Borisz bulgáriai macedon emigráns bűnpörének a tárgyalását, aki a vád szerint 1926 december 11-ikén revolveres merényletet kísérelt meg két emigránsbárára, dr. Athanarov Fülöp orvos és Ivanov Lave tanár ellen. Rosev behatolt az emigránsok lakására és revolverével hétszer rájuk lőtt. A golyók célba tévesztettek és így Athanarovnak és Ivanovnak maradt annyi ideje, hogy a merénylő elől a konyhába meneküljenek. Rosev a csukott ajtón át még többször rájuk lőtt és az egyik golyó súlyosan megsebesítette Athanarov szakkeszójét.

Az előzetes vizsgálat során Rosev Borisz azzal védekezett, hogy pillanatnyi elmezavarásban követte el a revolveres merényletet, afeletti felindulásában, hogy Ivanov ne akarja birni, hogy gyilkolja meg öt emigránsbárát.

A keddi délelőtti főtárgyaláson Rosev Borisz teljesen megtörtnek látszott és előadta, hogy nem éri bűnösnek magát. Tettét elkeseredésében követte el, mert Ivanov azzal fenyegette, hogy öt gyilkoltatja meg, ha nem lövi le Bécsben élő öt emigránsbárát.

A tanak közül elsőnek Ivanov Lavét hall-

gatta ki a bíróság. Ivanov elmondotta, hogy Rosev Bécsbe érkezése után bevallotta előtte, hogy a Macedónia felszabeditására alakult liga küldte ki, hogy merényletet kövessen el a föderalista politikusok ellen.

Rosev Borisz azt is elmondotta Ivanov Lave előtt, hogy a Macedónia felszabeditására alakult liga 60.000 levát bocsátott rendelkezésére, hogy a merényletet végrehajthassa.

A délutáni főtárgyaláson a bécsi jogszóló követtség egyik attaséját hallgatta ki a bíróság, aki felmutatta a belgrádi törvényszék átiratát a bíróság előtt, amely szerint Rosev felajánlotta szolgálatait a jugoszláv kormányuk, a kellemetlen macedon politikusok ellen elkövetendő merényletekre.

A jugoszláv követtségi attasé szenzációs vallomása után több Bécsben élő macedon politikai menekülteket hallgatott ki a bíróság, akik előadták, hogy Macedóniában a legutóbbi harminc év alatt nyolcvanezer ember esett áldozatul politikai merényleteknek.

Mégül az orvosszakértők véleményének előterjesztése után a bíróság befejezettnek nyilvánította a bizonyítási eljárást és délután hat órakor megszakította a főtárgyalást, amelynek folytatását szerda reggelre tűzte ki.

A háromszázötven lóerős madár szárnyain a Bukarest—Páris légvonal startjánál

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Franco-Romana légforgalmi társaság hatalmas személyszállító autója nagy sebességgel repít bűnpörök végig a sószezon, néhány perc alatt magunk mögött hagyjuk a baneasi lóerős motoros és most már rugalmas aszfalt szalad velünk a kocsi, a legideálisabb autóját ez Romániának. Sajnos, egyelőre csak tízenöt kilométernyire van csak kiépítve. Már messziről feltűnik egy magas póniára épített társzobából készült cső, mely a szél legkisebb mozdulata is nagy szárazon jelzi és a szél irányának megállapítására szolgál. Kiszállunk az autóból és egy pillanatra lenyűgöz Bennünket a látvány, ami előtt társul.

(A start előtt)

A háttérben a hangárok állanak és az előtérben két hatalmas gépmadár áll — startra készen. A menetrend szerint húsz perc múlva indul az egyik légi járat Budapest és a másik Konstantinápoly felé. A két gépmadár zömök törzse világoskék színre van festve és a hatalmas kiterjesztett szárnyak fehérnek. A két pilóta ott foglalatoskodik a gép mellett, a pilóták nemzetközi egyenruhája van rajtuk — bőrfévedő, szövetter. Most felénk néz a két pilóta, franciák, olyan nyugodtan állnak ott, a kezükben valami szerszám, az ő számukra már nem szenzáció a repülés — mesterség. Mosolyogva tesznek egy szalutáló mozdulatot a bőrfévedő felé, de ez a mosoly olyan furcsa... a háboruban a sturm-századok tisztjei mosolyogtak így. A pillantásuk, párhuzamosan messze előre néz, csak a szájuk köré rajzolódik egy grimasz; csak azok mosolyognak így, akik már farkasszemet néztek a halállal...

A gépek körül már ott van a vámhivatal és az utlevélkirendeltség kiküldöttei, az utasokat itt vámozzák el, hiszen 1500 méter magasságban a határon — még nem rendezték be vámhivatalt. Húsz perc múlva indul a két légi járat — azonban az utasok csak nagyon gyér számban jelentkeztek. A társaság egyik embere halkán szitkozódik:

(Nincs utas)

— Azok a németek is jobban vigyázhattak volna, mióta a Hanza légi járat egy gépe lezuhant és pár ember meghalt, még kámpással is alig lehet találni utast, tessék nézni itt van a konstantinápolyi járatunk, már három nap óta üresen megy és jön, egy néhány levél és pár újság az egész, amit magával visz...

Azonban a párisi utra sem nagyon tolongnak az utasok. Két hölgy utazik Páris felé, egy mama

a lányával. Mrs. Jolanda Smith egy magas, száraz arcu angol nő, a fiatal lányával. Teltesszi a pápaszemét és olyan mozdulatlan arccal lép fel a gépbe, mint ahogy minél felhágnak egy villamos lépcsőjára. De a fiatal szőke angol kisasszony arca kipirult, hallatlanul tetszik neki ez a „Kék madár” és biztosan áldja a véletlent, hogy a papája a román petróleummezőkre van elfogtatva és mindannyiszor, mikor meglátogatják a „pa” t, repülőgépen jönnek át Londonból. A másik utas egy pesti ember, Weiler István, a budapesti Világrodalom könyvkiadó-vállalat tulajdonosa — aki szabadjegyvel utazik. A háború alatt pilóta volt és tagja a magyar Aero-klubnak.

(Tíz percig Bukarest fölött)

Még tíz perc van a menetrend szerinti indulás időpontjáig és a konstantinápolyi gép pilótája láthatólag irigylő bologabb társát, hogy annak utasai is vannak. Közben megtörténik a vámvizsgálat, rántják az utlevélre a határátlépési igazolást és most következik a motorpróba, ami egy tízperces próbarepülésből áll. A pilóta mosolyogva egyezik bele, hogy ezt a tízperces köröket Bukarest felett — valamiféle magtenni. Betűnk a gépbe. Kétoldalt három három sor alumínium karosszék van, minden utas részére egy ablak, a pilóta hátul ül és mellette is van egy utas részére hely. Odaszijjazuk magunkat az üléshez és a pilóta egy mozdulatára megindul a motor. A 350 lóerős motor isszonyatos zajt okoz és megindul a kék gépmadár, szinte elkábul az ember a motor kábitó, őrlős lármajától. De egy pillanat múlva már elmarad mögöttünk a másik gép, visszafelé szaladnak a hangárok. Még egyelőre csak 25 kilométerre sebességgel szaladunk a földön, a pilóta egy mozdulatára újabb iramot vesz a gép és most százkilométeres sebességgel szaladunk a sima réten és ha nem néznék ki az ablakon, szinte észre sem vennék, hogy már fent vagyunk a levegőben. Nincs utas a gépen és ezért a gép fara hátul felőre, állandóan az az érzésünk van, hogy meg kellene kapaszkodnunk valamiben, hogy elérjük az elől dolgozó légesavar magasságát. Nyílegyeaessen furcsa magát bele a gép a levegőbe és valami nagyszerű, szabad, boldog érzés vesz erőt az emberen. Most már 150 kilométeres sebességgel rohanunk bele a végtelen kék semmibe. Egy pillantást vetünk a mellettünk ülő pilótára, aki mozdulatlan arccal néz előre. Ezeröttszáz méter magasan vagyunk Bukarest felett... Alattunk egy napsütötte térfé, egy csillogó csik kettévágja azt a játékvárost, amit Bukarestből látunk — az a Dambovitá patak. Egy

Select Sans-souci malom

mozgó. Olga Tschow, Hanny Weisse, Otto Gebühr kiváló művészek

amantikus 10 felvonásos vígjátékban. Mon. Em. sötétzöld folt felett egy vöröstégla épület — a „Monitorul Oficial” háza. Az alattunk elterülő térfé szélén, egy kolostorszerű épülettömb — a Varesti feyház. A sűrű egymásra épített háztömbök között nem sikerül eligazodnunk, de egy pupos dom tetején felismerjük a Metropolita zömök sárga épületét...

(Ujra a földön)

De hirtelen vége szakad a gyönyörűségnek. A pilóta egy mozdulatára, a gép hátulról váza, ahol ülünk felszapódik a levegőbe, és a légesavar most ott lent dolgozik, szíjjelzavarja az előbb látott képet. Egy ijedt mozdulattal rá nézünk a pilótára, aki ugyanolyan nyugodt arccal néz maga elé. Nem történt semmi, fordulunk. Csak most érzik az ember, hogy milyen jó, hogy oda van szíjjazva az üléshez. Ha merében magunk elé nézünk és az előttünk levő szék hátát nézzük, akkor nincs is semmi baj. De jaj aneak, aki így fordulás közben lenéz a földre. Az a békés térfé ott a mélyben furcsa tancot jár a térfé egyik oldala felemelkedik és aztán lassan visszahálik... szegény bakarástiek ott lent a mélyben, milyen rosszul érezhetik magukat. A pilóta ráteszi a kezét egy fogantúra — és mi ijedten kapaszkodunk meg az ülésen. Hiedon nézünk a mellettünk ülő emberekre: valami baj van? Csak a szemével mosolyog ráuk. Nem kell megijedni, ekké repüléssel megvannak haza. Az ég z repülésben a leszállás a legkomiszabb. Az embernek az az érzése van, hogy mozdulatlanul áll a gép és csak azok a hangárok, meg a környéken levő épületek szaladnak valami észrevesszett sebességgel felénk. Egy rugalmas utást érzünk, a gép kereké földre ért és most mint egy gyors autó, szaladunk vissza oda, ahonnan kiindultunk. Kipirulva a látottaktól ugunk ki a gép szoivarából. A másik gépbe ép most száll be a három utas. Megnéztek, de pontosan úgy, mint ahogy az ember az uca sárján néz valakire, mint egy lassan döcögő villamosból kitép. A társaság ellenre megézi az óráját: még van öt perc, mondja.

Az utasok pilóta unottan áll a gépe mellett és csak akkor mosolyodik el, amikor meglátja, hogy mondjon valamit a repülő élelményből.

(Két száklacsucs között ködgomolyban)

— A legborzaztatóbb kalandját mondja el, a legremesebb pillanatot, amit átélt oda fent a levegőben.

Egy pillanatra gondolkodik, aztán elmosolyodik. — De ezt már megtették Ön előtt, a „Matin” tudósítójának mondtam el egy utazásomat az Apokon keresztül, amikor viharba kerültem és egy ködgomolyból nem tudtam megszabadulni, úgy ragadt, mint gombolyag fonal, szinte én vonszoltam magammal, azt a nyúlós, ragadós ködgomolygot. És a nagy baj az volt, hogy két száklacsucs között kellett keresztürepülnöm, térfé, iránytű és magasságmérő segítségével, anélkül, hogy a kabinban ülőkön kívül valamit is láthatam volna, hogy tényleg hol vagyok. Aztán egyszer nagy bajom volt egy ideig utassal, több mint kétezer méter magasságban, hirtelen rámondit, hogy szálljunk le, mert ő nem bírja tovább ezt az utat. Emlélt és kezdte ledoldni a szíjait, hogy odacsusszon hozzám. Eről az emberről megállapították, hogy nem épelméji. Nem szálltam le. Nem is tudtam volna leszállani. Több mint egy óra hosszat kellett folyton szemmel tartanom, míg végre Pancsovára értünk. Kellennetlen percek voltak.

Az ellenőr jelt ad. Pontosan egy óra harminc perc. Megindult a két gép csavarja és pár perc múlva már fent kering a két gép. Két és fél óra alatt Bulgáriában van az a szőke angol kisasszony a mamájával. És négy óra múlva már Konstantinápolyban pikéni ki az ut fadaralmait az utas-nélküli gép pilótája. Farkas Aladár

Kotta: Lepage-nál

Csak a Diamantstein női konfekció üzletében, Cluj, Călea Reg. Ferd. 25. (Főpostával szemben) lehet beszerezni a legújabb úszó és téli **női modell kabátokat**

(Cluj-K tudósítójától) Mosoiu tázetek vezé viszonyokról is párt er hogy sz ál letének sze Munka niszternek utjának c — Uta háttér és valamint a lomb ker nyitása u levő probl előzőban megoldásá

Egy A budai

(Budapesti tudósítójától) A b ó a kinos l zéppontjára áll. A fiat ldi bírtok nat az ap mionjának e legénas ma monda a jelentékeny fömémök. annál kevés Goldberger mányt kap A fiate hozományt szűltak me a budapest

Incun nyila

Felér

(Cluj-K tudósítójától) Incuniloz kezdje az galását é szítését. A vár bankettet ságában l isau vezé man a magasállá tartottak

Ma de ségnyi Hodor me társaságát egészségi nika irán dottségét kórházat több kö határozta gyermekp rendelkeze bizta a h meg a miut vi tenni arn összeget, reideikez

Leg

Mosoiu tábornok erdélyi ankétja a gazdasági krízis megoldásáról

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt Kolozsvárra érkezett Mosoiu tábornok, az erdélyi liberális szervezetek vezére, hogy az erdélyi problémákról és viszonyokról tárgyalásokat folytasson a liberális párt erdélyi faktoraival, valamint azért is, hogy az általa alapított frontarcosok egyesületének szervezetét kiépítse.

Munkatársunk ma délután felkereste a miniszternek designált tábornokot, aki kolozsvári utjának céljáról a következőket mondotta:

— Utannak egyáltalán nincsen politikai háttér és úgy az általános politikai helyzetről, valamint a személyemmel kapcsolatban forgalomban került verziókról csak a parlament megnyitása után nyilatkozhatom. A napirendi levő problémák közül a gazdasági krízist kell először szem előtt tartanunk és ennek a megoldására kell elsősorban törekednünk. Völe-

ményem szerint ezen a krízisen csak a marha- és a fakivitel tilalmának a megszüntetése segíthet elsősorban. Ami a pénzügyi illeti, népbankoknak a felállítását tartom kívánatosnak. Konkrét tudomásom van arról, hogy a parlament megnyitása után egy szövetkezeti törvényjavaslat kerül a parlament elé, mely a szövetkezetek működését fogja megkönnyíteni és azoknak pénzzel való ellátását fogja biztosítani.

— Ami a frontarcosok egyesületének kiépítését illeti, kijelenthetem, hogy az ország biztonságát olyan kezekbe akarjuk helyezni, amelyek tisztán a hazafiasság és a becsületesség szellemétől áthatva vállalják ezt a nemes célt. Ezért szervezzük meg a frontarcosok egyesületét, mely az aktív hadsereggel és az ifjúsági csatlós szervezettel karöltve fogja szolgálni az ország kulturájának propagálásán kívül a világbékét is.

Egy pesti milliomos-család házassági botránya

A budai Goldberger-család ellen család címen tett felfedezést a ceglédi dúsgazdag menyasszony, akit a fiatal Goldberger a nászuton elhagyott

(Budapest, szept. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti pénzügyi körökben néhány nap óta hírhedt botrány határozta el, amelynek központi szerepet játszik a budai Goldberger-család egyik tagja. A fiatal Goldberger néhány hónapja egy ceglédi fiatal lányt vette el. A fiatal lány a dúsgazdag Goldberger-család szíveskedésére férre és fiával együtt jelent meg egy ceglédi magánautóban a leányzóval. Az apa elmondta a családnak, hogy a Goldberger-vállalatok jelentős részvénybirtokosa az övé, a fia pedig a család egyik tagja. Az öze egy percig sem habozott, anélkül, hogy a leányzó is megismertette a Goldberger-fia, aki így hétszámhárz koronát hozományt kapott.

A fiatal pár nászutára indult, miután a férj a leányzóval elhagyta. Utóbb Berlinben kötött meg és az ott tartózkodás második reggelén a budapesti fiatalleány a kilógással hagyta el a férjét.

el a szülői szobát, hogy az utra beviszárásokat eszközölje. A városban azonban az állomásra ment, ahol az asszony nélkül vonatraült.

A fiatal asszony csak önkéntesül vett észre, hogy férje faképnél hagyta, visszautazott Budapestre, ahol kiadódott, hogy a kérdéses Goldberger a budai Goldberger-család egyik tagja, de nem nagyon gazdag és hívtől csak alkalmazásban van. A férj pedig sohasem látta főtársát, hanem a műegyetemen elölt két félév után szakított a technikai tudományokkal. Attól kezdve a fiatal Goldberger roppant sok gondot okozott családjának, mely úgy vélte, hogy egy gazdag pártival végül megalkodhatja sorsát. A fiatalasszony visszament anyjához Ceglédre és megindította a két Goldberger ellen család mint az eljárását. A büntetőbíróválasztás most az idősebb Goldberger vagyonára büntetői zárlatot rendelt el.

Inculetz népjóléti miniszter elragadtatással nyilatkozott Erdély közegészségügyi intézményeiről

Először a kolozsvári járványkórházat. Enyhült a gyermekparalízis-járvány

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este érkezett Kolozsvárra Inculetz közegészségügyi miniszter, hogy megbeszélje az egészségügyi intézmények felülvizsgálását és a jövő évi költségvetésnek az elkészítését.

A város és a megye előjárása tegnap este bejelentést adott a miniszter, valamint a társaságban levő Titu Jonescu államtitkár és Visoianu vezérfelügyelő tiszteletére. A bejelentés folytatásán a miniszter, valamint több kolozsvári magasállású tisztviselő és liberális politikus, megköszöntöttek.

Az ortopéd-kórházban

Ma délelőtt a miniszter Titu Jonescu egészségügyi államtitkár, Visoianu vezérfelügyelő, Hodor megyei prefektus és Mihali polgármester társaságában meglátogatta a fontosabb helyi egészségügyi intézményeket és különösen a klinikai iránt legnagyobb elismerését és megelégedettségét fejezte ki. A klinika után az ortopéd-kórházat látogatta meg Inculetz miniszter és több kolozsvári orvosnak a javaslatára elhatározta, hogy a kórház egyik szárnyát a gyermekparalízisben megbetegedő gyermekek rendelkezésére kell bocsátani. A miniszter megbízta a helyi orvosi közegeket, hogy szervezzék meg a kórházat és ígéretet tett arra, hogy amint visszamegy Bukarestbe, lépéseket fog tenni arra, hogy a megszervezéshez szükséges összeget, kétmillió lejű Kolozsvár városának rendelkezésére bocsássák.

Ma délután a vármegyeháza üléstermében Inculetz miniszter előadást tart egészségügyi programjáról, a gyermekparalízis elleni küzdelemről és az ország jelenlegi egészségügyi viszonyairól. Az előadás megtartása előtt munkatársunk felkereste Inculetz minisztert, aki a hozzáintézet kérdésekre a következőket mondotta:

— Utannak célja, mint ahogyan ezt a ma délutáni előadásom folyamán is ki fogom fejteni, a kolozsvári járványkórház ügye, az erdélyi egészségügyi állapotoknak a jövő évi költségvetés elkészítésének céljából való áttanulmányozása és legfőképpen a gyermekparalízis Erdélyben való méreteiről akarok személyesen meggyőződni, hogy azután megtegyem a kellő intézkedéseket.

— Ami a gyermekparalízis országos viszonylatban illeti, kijelenthetem, hogy Romániában a betegség lefolyása nem volt nagyon súlyos. Összesen 500 eset fordult elő, amelyek közül csak 8-10 százalék volt halálos kimenetelű. Ezzel szemben külföldi kimutatások szerint más államokban ez a betegség 50 százalékban volt halálos kimenetelű. A járvány egyébként máris észrevehetően enyhül s remélhető, hogy október végére sikerülni fog a járványt teljesen leküzdeni. Lehetséges azonban, mint ahogyan azt több speciálista kijelentette, hogy a jövő nyáron a betegség újra felüti fejét.

— Tekintettel arra, hogy még ezidig nem sikerült ennek a borzalmas gyermekbetegségnek kórokozóját teljes pontossággal megállapítani,

Urania Rin-Tin-Tin BOSSZU

tani, egy bizottság létesült, mely a közegészségügyi miniszternek tanácsadója lesz a gyermekparalízisrel kapcsolatban. E bizottság állandóan nyilvántartja a paralízisre vonatkozó jelentéseket és minden szükséges alkalmazandó gyógymódszerrel kísérleteket fog végezni.

Kolozsváron is létesítettem egy bizottságot, amely az ortopéd-kórházban létesítendő gyermekparalízis kórházban fog működni.

Járványkórházat kap Kolozsvár

Munkatársunk ezután a Kolozsvárt felállítandó járványkórházra vonatkozólag tett fel kérdéseket a miniszternek.

A miniszter kijelentette, hogy az ország súlyos pénzügyi helyzetére való tekintettel a járványkórház ügye ma is elég súlyos problémája Kolozsvárnak.

— A polgármester interveiójára megígértem, hogy minden rendelkezésemre álló eszközzel azon leszek, hogy a járványkórház ügyét kedvezően intézzem el. Annál is inkább, mert Kolozsvárnak erre égető szüksége van. Mihályi polgármester propozíciójára valószínű, hogy az Iparügyi Minisztérium fogjuk berendezni járványkórházat.

— Kijelenthetem — mondta a miniszter — hogy a súlyos pénzügyi helyzetet figyelembevéve, Erdélynek egészségügyi intézményei meglepő eredményeket mutatnak fel és az orvosi karól pedig csak a legjobbat mondhatom.

A Lupas-féle műszerek

A beszélgetés végén munkatársunk Lupas, volt avarescánus népjóléti miniszter németországi rendelkezéseire vonatkozólag érdeklődött a minisztertől. Ismeretes, hogy annak idején Lupas volt egészségügyi miniszter negyvenmillió lej értékben teljesen felszerelt és elavult orvosi műszereket rendelt meg Németországban. Az avarescukormány közben megbukott és liberális utódja storniozta Lupas miniszter rendelkezését. Inculetz miniszter az ügyre vonatkozólag nagyon rezerváltan nyilatkozott. Kijelentette, hogy különösen a rendelést lebonyolító közvetítőknek juttatott túlmagas provízió miatt indult meg a vizsgálat, amelyet Gane és Danielopol professzorokból álló bizottság fog levezetni. A vizsgálat nem sokára befejeződik és a minisztérium akkor nyilvánosságra hozza ennek eredményeit. Inculetz miniszter kijelentette, hogy Románia helyzetét Németországgal szemben ebben az ügyben az könnyíti meg, hogy Románia megbizottja annak idején bizonyos fontosság mellett írta alá a kormány által a jóvátételi bizottsághoz intézett megrendelést.

Iskola-felszerelések!

Fogkefe, ruhakefe, hajkefe, fésű, fogkrém, szappan, cipőkrém

fiuknak 140 lei
lányoknak 170 lei

izléses összeállításban

Rózsá Royal drogeria Cluj-Kolozsvár, Főter 26.

Gramofon

Lepage-nál, Kvár

Legujabb legolcsóbb és legjobb a **Hygienia** keimefestő és vegytisztító üzeme Str. Cotița 1.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
 Szidra: Vajélach
 Sab. Iosubah
 5688. Tisri 5.
 1927. okt. 1.

Jubilál a zsidó színészet egyik úttörője

Egy amerikai zsidó lapban olvassuk a rövid hírt: Isak Deutsch zsidó drámai színész a napokban ünnepelte működésének huszéves jubileumát.

Isak Deutsch nevét minden zsidó színész és színpadi író azzal a tisztelettel és nagybecsüléssel említi ki, ami kijár az úttörőknek. Husz éve ez a lelkes színpadi művész egyre azon dolgozik, hogy a zsidó színészetet kiemelje a tingli-tangli atmoszférájából, hogy a zsidó alkotóknak méltó színpadi interpretációt szerezzen, hogy a zsidó színészetet beékelje a zsidó kultúrának abba az egyetemességébe, amelynek magasabbrendűségéről minden civilizált ember meg van győződve. Isak Deutsch huszéves munkássága egy darab zsidó kulturális történet.

Tizenöt évvel ezelőtt jött Oroszországból Bécsbe, ahol egy közepes jüdisz színtársulathoz szerződött énekes színésznek. Kellemes tenorjával azonnal feltűnt és a bécsi zsidó publikum kedveltjévé lett. E népszerűségét Isak Deutsch ki akarta aknázni a zsidó színészet színvonalának emelésére. Lángoló becsúgygyal törekedett egy a legmagasabb művészi igényeknek megfelelő zsidó színház megteremtésén és szívós, kitartó munkával végül 1920-ban sikerült neki megteremtienie a „Freie jüdische Volksbühne“ nevű színházegyesületet. A Jarnó-színházak rendezőjével, Egon Brecherral megalapította az első zsidó kamaraszínházat az Augustenstrasse egyik udvarában. A szerény kis színpadon válogatott nézőközönség előtt élményszerű művészi teljesítményeket produkált Isak Deutsch társulata.

A sikerek az úttörő mellé állították Bécs legjobb zsidó színészeit. Paul Baratoff, aki később Ben Zori néven lett a legnagyobb zsidó színpadi alakítók egyike, csatlakozott Isak Deutschhoz és sikerült társulata számára a Jarnó színházak színpadait megnyernie. Akkor művészi szenzációt jelentett a zsidó színészetnek a modern színpadon való megjelenése, de jöttek a gazdasági pangás nehéz évei és Deutsch társulata feloszlott, a vezető Amerikába került. Előbb Newyorkban működött, majd Délamerikába jutott, ahol egy kitűnő társulatot szervezett. Itt ünnepelték színészi pályafutásának huszéves jubileumát.

Isak Deutsch, Leon Kobrinnek „Der Dorfsjung“ című drámája címszerepében lépett föl a jubileum estjén, amikor tüntető szeretettel ünnepelték. A művész zsidó népdalokat is adott elő nagy tetszés mellett.

— **Ujabb politikai letartóztatások Görögországban.** Athénből jelentik: Négy magasrangú tisztet, köztük egy tábornokot, továbbá hat fiatalabb tisztet, valamint Pangalos fiát is letartóztatták. Valószínűnek tartják, hogy a volt diktátor feleségét is őrizetbe veszik és újabb letartóztatások várhatók. — A görög-bolgár határt tegnap újból megnyitották, de igen szigorú rendszabályokat léptettek életbe a komitácik ellen.

Urania-Mozgó

RIN-TIN-TIN fenomenális kutya

BOSSZU

legújabb filmében.

Mon. Conc.

Ma nyílik meg Bukarestben a latin sajtókongresszus

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A latin sajtókongresszus vendégei éjfélkor érkeztek meg a fővárosba. A latin újságírók vonata kerek huszonnégyórás késéssel érkezett Bukarestbe a jugoszláviai árvek miatt.

A pályaudvaron a hírlapírókat az igazságügyminiszter, Zamfirescu külügyminiszteri osztályfőnök és számos újságíró fogadták a vendégeket.

A bukaresti lapok különkiadásban jelentek meg és melegen üdvözölték a kongresszust. Az „Universul“, Stelian Popescu igazságügyminisz-

ter lapja rendkívüli kiadásában a kongresszust üdvözölő vezércikkét az összes latin nyelvűekben megjelentette.

A szombat délelőtt 11-re hirdetett minisztertanácsot 9 órakor fogják megtartani, mert Bratianu Jonel miniszterelnök 11 órakor részt vesz a latin sajtókongresszus megnyitó ünnepségén.

A kongresszus tagjai egyébként ma délben az újságírók szindikátusának voltak vendégei, ahol Stelian Popescu igazságügyminiszter és Pamfil Seicaru üdvözölték őket. Azután a főváros által adott banketten vettek részt.

Óvás!

A Tungram jelzésű lámpák a legnemesebb anyagból készülnek világhírű technikusok vezetése mellett, nemzetközi szabadalmakkal védett eljárás szerint.

A Tunggram gyárijegye, tehát az elsőrendű minőséget garantálja. A Tunggram védjegyben rejlő nagy erkölcsi tőkét óhajtják kisajátítani azok a kevésbé válogatott eszközökkel dolgozó konkurrensok, akik újabban felbukkanva silány, alig néhány órát égő lámpákat oly módon akarják a jóhiszemű közönség nyakába varni, hogy gyatra portékájukat

Tungram

szójegy egyes betűinek kicserélésével, vagy a szójegy torzításával hozzák forgalomba.

Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól. Lámpáink hálóknál és futó ügynököknél nem kaphatók, hanem kizárólag szaküzletekben.

— **A brailai manőveren egy csapat katoná vizbefult.** Bukarestből jelentik: A „Cuvantul“ szerint Brailában a X. divízió manőverei alkalmával a hidászok Braila előtt hidat vertek a Dunán, amely azonban, mihelyt a csapatok a hidon átvonulni kezdtek, a szélvihar következtében elhajlott és sok katona a vízbe esett. A halottak számát a lap nem tudja, de minden körülmények között jelentékenynek tartja. A hír rendkívüli nyugtalanító hatást kelt Brailában, mert a gyakorlatozó katonaság főként ottani elemekből áll. A „Cuvantul“ brailai tudósítója szerint, a hatóságok nem erősítik meg, de nem is cáfolják a történeteket és ezért a városban mindenféle rémhírek terjedtek el.

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg FISCHER ALBERT butoráruházát: Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61. alatt

Szörmeáru

és szücs munkák legelőnyösebben csak a Nagy József szörmeáru szalonjában szereshető be. Főter az udvarban

TUNGSRAM RÁDIÓCSŐ

Minden helység javíthatja még évi eredményét, ha minden KHL-biztos jelenti és azonnal átutalja évszártához a roshassáná-akció elért eredményét.

* **A cluji Kereskedelmi Alkalmazottak és tisztviselők** október 2-án, vasárnap d. e. 10 órakor, saját egyesületi helyiségükben (Me'ropol mögött) taggyűlést tartanak fontos napirenddel.

— **Kivégezték a mexikói katolikus ellenforradalmárokat.** Londonból jelentik: Mexikóból ideérkezett jelentések szerint a legutóbbi vallási villongások 35 letartóztatottját, akik mindannyian katolikusok és a kormány elleni felkelésben fegyveresen vettek részt, ma reggel kivégezték.

— **Jugoszlávia követe tiltakozott Liapcseff bolgár miniszterelnökkel a macedon agitáció ellen.** Belgradból jelentik: Jugoszlávia szófia követe ma megjelent Liapcseff miniszterelnökkel és tiltakozott a macedon agitáció ellen, kapcsolatban a szalonikii összeesküvéssel. Az egész jugoszláv sajtó fel van háborodva és kifejti, hogy a merényletek célja volt megakadályozni Athén és Belgrad közeledését és a két ország között egyenlenséget szítani.

— **Ujabb repülőhírek.** San-Franciscoból jelentik: A „Detroit Bűszkesége“ nevű repülőgép pilótái tegnap egy gőzösön befutottak a san-franciscoi kikötőbe. Gépjüket Detroitba szállítják. — Brémában a Focke-repülőgépgyár egyik igazgatója, névszerint Ulf, tegnap egy új típusu repülőgéppel kísérletezett, amely azonban a próbarepülés közben lezuhant és darabokra tört. Ulf igazgató a helyszínen meghalt.

Világmarkás zongorák

engros árban részletre is, — 5 évi jótállással
Sternberg -- Oradea
 Regele Ferdinand 14.

Select-Mozgó

Különleges műsor.

Olga Tsechowa, Hanny Weisse, Otto Gebuhr kiváló művészek

Sans-souci malom

romantikus 10 felvonásos vígjátékban. Mon. Em.

Iskolai füzetek

rajz- és írószerek legolcsóbb beszerzési forrása

Safruth

könyv- és papírkereskedés, Cluj, Piata M. Viteazul 39. szám

Megérkezett

legújabb

előnyös

HER

uriszabón

rok - (v.

Hir

Alul ro

Patria B

hirre tes

nát képe

Kö

6 évi id

A bér

ajánlatok

Az ajánl

dendők

het bőve

ződési f

Blaj,

Pri

legutányo

fatele

Telefon 13

Képviseletet keressük

Megérkeztek a legújabb divatu őszi és téli angol szövettudományok és a legjutányosabb árákért előnyös feltételek mellett, divatlap szerinti ruhák készülnek

HERKOVITS JENŐ
 iriszabónál, Cluj, Str. Iuliu M. és Vlahuta sarok - (v. Szentegyház-u. és Bolyai-u. sarok)

Hirdetmény.

Alul rott, mint a blaji (balázsfalvi) Patria Bank ügyésze, ezennel köz-hírré teszem, hogy a bank tulajdonát képező blaji

Központi Szállodát és éttermet

6 évi időtartamra bé beadjuk.

A bérbeadás árlejtésszerűen, zárt ajánlatok feletti döntéssel történik. Az ajánlatok a tober hó 14-ig küldendők be alulírottához, ugyanott lehet bővebbi részletekről és a szerződési feltételekről is értekezni.

Blaj, 1927. szeptember 25-én.

Dr. Boifa Zaharia,
 ügyvéd

Prima tüzfát

legjutányosabban házhoz szállit FISCHER faterlep, Cluj, Piata Gării No 2.
 Telefon 1300

Hapag

1928.

évi világgörutja a „Resolute“

3 csavaros luxusgőzössel 140 nap alatt a föld körül (1928 január 7-től május 26-ig) 60.000 km.

Europa, Afrika
 Azsia, Amerika

30 különféle országai.

Felvilágosítást és prospektust készséggel ad Hamburg—Amerika Linie S. A. R.

Igazgatóság:

L. H. LAZAROVITZ
 Bucuresti, Calea Grivitei 183.

Közgazdaság

A kereskedelmi és iparkamarák is állást foglalnak a vasuti igazgatóságok feloszlása ellen

A független felügyelőségek beállítása biztos csödbe juttatja a CFR-t

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az államvasutak tervbevett reorganizációjával kapcsolatban, mint nemrég jelentettük, a kormány elhatározta, hogy az öt kerületi igazgatóságot feloszlatja és a vasuti forgalom teljes üzemének lebonyolítását 14 felügyelőségre ruházza. Ugy a fővárosi, mint a kisebbségi sajtó ezen terv ellen már az első hírek alapján erélyesen állást foglalt, most azután a kereskedelmi és iparkamarák is akcióra készülnek az üzletvezetőségek feloszlása ellen, amely

nem felelő voltát a hivatalos körök is csakhamar belátták.

Erre következett azután 1927 január elsején, hogy az üzemigazgatóságok számát ötre csökkentették, a 14 felügyelőséget pedig ezek között osztották fel. A vasuti adminisztráció ilyenformán egységesebb irányítás alá került. Már-már ugylátszott, hogy nálunk is a nyugaton bevált üzletvezetőség-rendszer fog győzni, amikor az új liberális kormány a tervbevett átszervezéssel halomra akarja dönteni az eddigi eredményeket és az igazgatóságok teljes megszüntetésével a regátban mindvégig feanállott, ugynevezett inspekcia-rendszert akarja a csatolt területeken bevezetni. Csakhogy, míg a régi Romániának összesen 3600 kilométernyi vasutavonala volt és egy központi vezérigazgatóság irányítása mellett a forgalom lebonyolítása az inspekcia-rendszer alapján kielégítő lehetett,

a mai Romániának 12 ezer kilométernél nagyobb vasuti hálózata van, amelyet nem lehet ugyanolyan séma szerint adminisztrálni, mint ennek a negyedrészt.

A vasutal összeköttetésben levő közönség szempontjából a bevezetendő új rendszer felsorolhatatlan hátrányt, költséget és kellemetlenséget jelent. Az üzletvezetőség-rendszer tudvalevőleg azon alapszik, hogy egy bizonyos gazdasági terület összes vasutügyeinek intézésére meghatározott számú speciális ügyosztály működik az üzletvezetőség irányítása mellett. Ezen ügyosztályoknak meglehetősen tág hatáskörük van, viszont olyan esetekben, amikor valamelyik fél ügye több osztály illetékességébe tartozik, az üzletvezetőségnek széleskörű

sokkal nagyobb vezélyt rejt magában, mint ahogy első tekintetre látszik.

A mai gyenge kocsipark, a rossz vonalak, elégtelenképzettségű személyzet és az anyagi akadályok mellett ngyanis a CFR csak úgy oldhatja meg a reá háruló nagyfotosságu feladatot, ha organizmusa nincsen állandó változtatásoknak kitéve.

Az államvasutak szervezetének rendszerét eddig már többbizben megváltoztatták, de az átszervezés egyik formája sem volt szerencsésnek mondható. Erdély és Bánát szempontjából nézve a dolgot, az impériumváltozás idején nálunk az üzletvezetőség-rendszer állott fenn, amely régi és kipróbált szervezet volt és mondhatni, teljes megelegetésre működött. A román uralom óta 1926 január elsején autonomiát kapott a vasut, amikor a kilenc üzletvezetőségből 14 üzemigazgatóságot és ezek mellé egy forgalmi és egy vontatási felügyelőséget szerveztek. A felügyelőségek felállításával az üzemigazgatóságok hatásköre nagyon mecsökkenett és az önállóságra törő felügyelőségek meg

7 szó: Bauer a Szerencse Fia

sorsjegyei mindig szerencsével játszanak

Az osztrák osztálysorsjáték a világ legkedvezőbb sorsjátéka

100,000 sorsjegy

A sorsjegy fele nyer

50,000 nyeremény

Egyetlen sorsjeggyel nyerhet ön szerencsés esetben 750.000 Schillinget = 18 1/2 millió lei.
 Ossznyeremény érték: 10.640.000 Schilling = 260.000.000 Lei.

Rendeljen még ma a kezdőhuzásokhoz!
Bankhaus ALBERT BAUER-nél Wien, IV., Favoriten-Strasse 4.

Sorsjegyárak: 1/1 800 Lei. 1/2 400 Lei. 1/4 200 Lei. 1/8 100 Lei. — Fizetés a sorsjegy vétele után.
 Minden rendelést azonnal végrehajtunk. Huzás után felkérés nélkül küldjük a hivatalos nyereményjegyzéket.

Tőzsde

Élénkobb árukinálat mellett a piac lanyha és üzlettelen.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 szeptember 30 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich	Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york	
		nyitás	zárlat							
Zürich	3115-3120	—	—	491 1/2	3115	11020	13664	65075	192850	
Newyork	16050-161	51862	51870	2548	161	57150	70860	3375	—	
London	786-787	2524	252387	12402	786	2781	3449	16412	48656	
Páris	635-640	2035 1/4	2035	—	631	2243 3/4	2780	13244	392 1/2	
Milano	885-890	2831 1/2	2831 1/2	13930	880	3120	3871	18440	546	
Prága	475-476	1536 1/2	1537	7560	479	1693 1/2	2100	—	296 1/2	
Budapest	2830-2835	9075	9070	—	2835	—	12394	59050	—	
Belgrád	—	913 1/4	913 1/4	—	285	1006 1/2	134812	5944 1/2	175	
Bukarest	—	328	324	1595	—	356	44140	2102 1/2	62 1/2	
Varsó	—	58	58	—	18 1/4	6390	7922	377325	—	
Bécs	2275-2280	7315	7315	—	2275	8066 1/4	—	47635	—	
Berlin	3850-3855	12347	12349	—	3845	12610	16871	80330	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 324, Páris 1595, Budapest 356 Bécs 44140, Prága 21025.

diszkrécionális joga van arra, hogy a forgalomnak minél flottabb lebonyolítása érdekében nemcsak az üzletszabályokban foglalt kötött intézkedéseket fogantatosithassa, hanem

az adott viszonyok által diktált momentán rendelkezéseket is.

Igy azután a fémek nem kell egyik vasuti hatóságtól a másikhoz szaladgálnia és sem az ügyek elintézésében, sem a forgalom lebonyolításában fennakadás nem állhat be.

A tervbevett átszervezéssel az üzletvezetőségeknek ezt a diszkrécionális intézkedési jogát akarják megszüntetni és az ügyosztályokat teljesen független hatáskörrel felruházni, de anélkül, hogy ugyanakkor az őket közösen érintő intézkedésekre közös fejük volna. Csak példaképpen említjük meg, hogy minden inspekciónak küön iktatója, külön kiadója lesz és

intézkedései ellen kizárólag Bukarestben lehet majd panasszal élni.

A vasuton szállító közönség tehát ki lesz téve annak, hogy a legsürgösebb ügyei egyik felügyelőségtől a másikhoz fognak vándorolni, ha azok több felügyelőség illetékességébe tartoznak, ami az idővesztésén és az utánjárásán kívül tekintélyes költségtöbbletet is jelent. Azonkívül pedig a forgalom lebonyolításában olyan zürzavart és fennakadást fog ez a rendszer felidézni, hogy a mai siralmas állapotok után csak a teljes lezülés következhet be.

Epen ezért a kereskedelmi és iparkamarák elhatározták, hogy felhívják a kormány figyelmét azokra a hátrányokra, amelyek az új rendszer bevezetéséből a CFR-re hárulnak. A mindenütt bevált kerületi igazgatóságok megszüntetése lesz az a kegyelemdőfés az amugy is lezülött vasutnak, amely így feltartóztatlanul csödbe fog kerülni.

A kolozsvári pénzüntézetek saját költségükön akarják rendbehozni a telekkönyveket. A kolozsvári telekkönyvi hivatalnál levő tarthatatlan állapotok, amelyek ugyszólván az ország valamennyi telekkönyvére vonatkozhatnak, az évek hosszu során számtalanszor foglalkoztatták ugy a sajtót, mint az érdekelt közönséget és a közzgazdasági élet tényezőit. Minden sürgetés és intervenció azonban hiabavalónak bizonyult és ma is ezerszámra vannak olyan tulajdonjogi változások, amelyeket a telekkönyv hét-nyolc év óta nem vett tudomásul. A tarthatatlan helyzet végül is erélyes akcióra késztette Kolozsváron a leginkább érdekelt pénzüntézeteket, amelyek egyes vezetői csütörtökön este a Banca Albina kezdeményezésére értekezletet tartottak a kereskedelmi kamara helyiségében. Az értekezlet résztvevői arra a meggyőződésre jutottak, hogy munkaerő hiányában csak évek mulva várható a restanciák feldolgozása, amiből komoly veszély hárulhat a pénzüntézetekre. Epen ezért elhatározták, hogy maguk veszik kezükbe a kolozsvári telekkönyvek szanálását és az ehhez szükséges összeget egymás között előteremtik. Hosszabb vita után az értekezlet Peculea Marius bankigazgató elnöke alatt dr. Pop Jonel ügyvéd és Pop Sever iparkamarai alelnököt bizta meg, hogy az ügyvédi kamarával együtt járjon el a törvényes elnöknél és a telekkönyvi hivatal vezető járásbírójánál, hogy a telekkönyv szanálása rövidesen megkezdődhessék.

A pénzügyminiszter újabb tanácskozása a CFR-tartozások kérdésében. N. Teodorescu, az államvasutak vezérigazgatója tegnap délelőtt újabb hosszas megbeszélést folytatott Bratianu Vintila pénzügyminiszterrel. A tanácskozás során vizsgálat tárgyává tették azon módozatokat, amelyek mellett a legrovidebb időn belül rendezni lehetne a CFR-nek a belföldi hitelezőkkel szemben fennálló közel egymilliárdnyi adóságainak kifizetését.

A vámjegyzetek kedvezményeinek kiterjesztése. A kormány iparügyi bizottsága újabb a következő határozatot hozta a behozatali vámtarifája egyes jegyzeteinek alkalmazásáról: Az ipari és olvasztó kocsz, amelyet belföldön nem állítanak elő, 1.70 aranylej helyett ennek egyötödét fizeti, ha a vasöntődék és gyarak közvetlenül importálják a szükséges mennyiséget. Ujévkor újabb döntés alá kerül ez a pont. Az 1321 és 1322 tétel alá tartozó villamosság cikkek dróttakereséssel, vagy nélkül, minthogy részben egyáltalán nem állíthatók elő belföldön, részben pedig jelentéktelen mennyiségben, a pénzügyminiszter által megállapítandó vámkedvezményben fognak részesülni. Az 1114.

vántétel alá tartozó, félmilliméternél kisebb vastagságban cinezett, hengerelt vaslemezek, ha a gyarak közvetlenül importálják, a tarifális 8.70 aranylejeknek csak egyhatodát fozják fizetni. Az 505. tétel alá eső egyszálú kenderfonal, kilónkénti 3000 méteren alul, ujévig megkapja az egyötödnyi vámkedvezményt (70 aranylej helyett 14 lej). Az 1464. tétel alá tartozó feldolgozott nikkel 75 aranylej vám helyett 25 aranylejt fognak fizetni. Az 1489. tétel alá eső rézfonatok és szövetek, papírgyarak részére importálva, az eredeti (87 és 112 aranylej) vámitelék egyötödét fizetik.

Gyenge az idej tengeritermés. A földmivélségyminiszterium e'ső hivatalos, bár csak hozzávetőleges becslése szerint, a most záruló gazdasági évben bevetett négymillió 219.423 hektár területen 36 millió 952.081 mázsa tengeri termett. Erdélyben 829.256 hektáron 9 millió 458.682 mázsa termett, vagyis 11.4 mázsa jut egy hektárra, amely a legjobb eredmény az egész országban, míg a leggyengébb eredmény a regátban volt, ahol egy hektáron átlag 7.4 mázsa tengeri termett. Az összeredmény hektáronként átlag 8.7 mázsa, vagyis gyengébb az utolsó öt év terméseredményénél. A belföldi szükséglet levonásával, amely körülbelül 30 millió 490 ezer mázsa tehető, az exportálható fölösleg 64.600 vagon, vagy még kevesebb. A gyenge termés okát a szezeslyes nyári időjárásban találja a miniszterium.

A „Franco-Romana“ Biztosító új palotát vásárolt magának, ezuttal Temesváron, ahol eddig is elfoglalt elsőrangú üzleti pozícióját ez a vétel bizonyára még jobban meg fogja erősíteni. A vétel folytán az eddig a dr. Hajdu Frigyes tulajdonát képező Erőd-ucca 5. szám alatt, a Belváros egyik legszebb helyén levő kétemeletes sarokház kerül a Franco-Romana Biztosító birtokába. Természetes, hogy az intézet tartalekainak ilyen szolid és mégis jól jövedelmező placirozása az intézet pénzüntikáját kedvezően jellemzi.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ
Heti műsor

- Szombat 4-kor: Névtelen asszony. (Olcsó helyárrakkal. Poór Lilivel. Sorozatszám: 39.)
- Szombat 8 1/2-kor: Orlov. (László Andor szerződött tag föllépése. Kolbay Idikóval, Ihász Aladárral. Napi bérlet 7. sz. C. Sorozatszám: 40.)
- Vasárnap 2 1/2-kor: Te csak pipálj, Ladányi! (Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám: 41.)
- Vasárnap 4. u. 5 1/2-kor: A legkisebbik Horváth-lány. (Operette újdonság 6-odszor. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 42.)
- Vasárnap este 8 1/4-kor: Nótás kapitány. (Uj szereposztással. László Andor második föllépésével. Mende Klárral, Farkas Lilivel, Ihász Aladárral. Napi bérlet 8. sz. A. Sorozatszám: 43.)
- Héfő: Alexandra. (Kolbay Idikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihász Aladárral. Napi bérlet 8. sz. B. Sorozatszám: 44.)

Téli tűzifa
szükségletünket sze-
rezzük be idejében a

„Calcit“
rt.-nál Cluj, Strada Gen.
Dragalina 9. Tel. 11-06.

Házhoz szállítva:

I-a búkkhasáb tűzifa ölenkéntL.	1400
I-a búkkhasáb aprítva 1000 kg. . . .L.	900
I-a hántott tölgy „ 1000 „ . . .L.	1000
I-a búkk és tölgy „ 1000 „ . . .L.	800

Tisztviselők és munkásoknak kollektív alapon fizetési kedvezmény

Gabella-jegyek RÉVÉSZ
Ernö rotációs jegyzemében — Targu-Mures

APRÓHIRDETESEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelligés levelet csak ugy továbbítunk ha portobélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! Berkovicsné
vendéglője.
Oradea, Zöldfa-utca (Str. Nicolai Iorga) 19.
Izletes konyha. Kerthelyiség.

T. Hölgyek!
Modern bub transformációk, Postiche frizek felelősség mellett a legolcsóbban és leglelkiesmeretesebben nálam szerezhetők be Tartós villanyos ondolálás, amelynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kitüntetve hajfestészetit téren. Minden színben, feismerhetetlenül, Párisi hennével, csak MUSSA Gyulánál kapható, Str. Memorandului 10. Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Szerény intelligens zsidó leány, kitűnően főz, gyermek gondozását is vállalja. Cim a kiadóban.

Vidéki tis. tvis. lő két kezű gyereke mellé keres héberül olvasni tudó, román, lehetőleg német nyelvet is bíró nevelőnőt. Ajánkozás fizetési igények megjelölésével „Othon“ jellegére a kiadóba. 3198

Három kis szobából álló helyiség a Minorita-uccában, raktárnak vagy műhelynek, okt. 1-re olcsón kiadó. — Cim: Kadima-nyomdában.

Egy teljesen új silks bunda olcsón eladó Szántó szücsnél, Cluj, Str. Jorga 2.

Sarokházhely a pillangótelepen eladó. Értekezni a Kadima nyomdában, Str Baron L. Pop 10.

Perzsaszönyvegek
szüksége? akkor írjon a következő címre: **Schulhof Emilné „ORIENT“ Szövművészeti Iskola ORADEA-MARE**, Str. Episc. Ciorgariu No 14, mely már évek óta a legtekintélyesebb gyapú és selyem perzár, svéd és francia szövött gobelinnek, elsőrangú angol gyapjú és selyem fonalak, szőnyegtervek, szővőkellékek, legelőnyösebb beszerzési forrása. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Perfekt gyorsíráshoz rövid idő alatt megtanítom, a legujabb módszerrel. Cim a kiadóban.

Hajóstársaság
cluji képviselőt keres. Ajánlatok Lloyd Expresshez, Cluj, Str Radu 9 küldendők

A legujabb bécsi és párisi **női kalap**
jutányosan beszerezhető **Fehér-nél** Str. Memorandului 21. (Unió-u) Átalakítások gyorsan és pontosan

אתרונים
ללבים אונר הדסים
אין גראסער אויסוואהל איזט צו בעקאממען ביי דער לאנגיאדרגע פירמא
E. Rosenzweig Cluj
Str. Regina Maria 6.
פערקויפס שמעללעך
Rosenzweig könyvkereskedés
Piața Mihailu Viteazul No. 37.

Kotta: Lepage-nál

Szerkesztőség hivatal és ny...
Kadima-nyomda- és kiadóvállalat...
Telefon...
Szerk. és kiadó...
1927 október...
Uj rezsim...
Másfélévvel polgársága tiszt megválasztotta tét. A liberális kormány megválasztott heddé vált Os házára. Nem i lett nagyságok ridegen meg k az Osvada-rezsiz goltak, piszkos fogyott, anélkü...
A régi vár jutása óta Kol minden átmenet balkáni szint munkások raja a tönkrement szem néz, m utakat, a villar motorokkal jav alkotás jött az...
Mindez az berek, akik kerülnek valam dalmi közösség bizalmat tettel honorálni, egy és annak érdek...
De nemcsak ez az igazság, Osvada-rezsim hónapról-hónap alap nélkül, a leszállította az mert nagyon i szociális eléged drágasága oko élehetési viszony vetni arra, hog setük arányában élelmiszercikk...
Meg vagyug lis intézkedést hogy a termelők tetnék, mert h nek mezőgazda sen gazdag s ninc az árdrág kon az olcsó á dekében valók nagyobb a fo is könnyebben szolgált fillereit életstandardl. o...
Ez a belatá városi tanács n meg s éppen a zonyítja, hogy den divergens irányában, a n datosságban. M estupán annak teljes tudatába a kötelességérz javára érvénye ez, amely meg zetői részéről szelleme érvény...
Minden rez tud s Kolozsv kimondottan o hogy méltó a...
Hiszük, h munkája nem iak képe rövid fogja felvenni,